

ОМЪНЧО

ВЕСТНИКЪ ЗА УЧЕНИЦИТЪ ОТЪ ШУМЕНСКА УЧЕБНА ОКОЛИЯ

Петъ броя годишно.

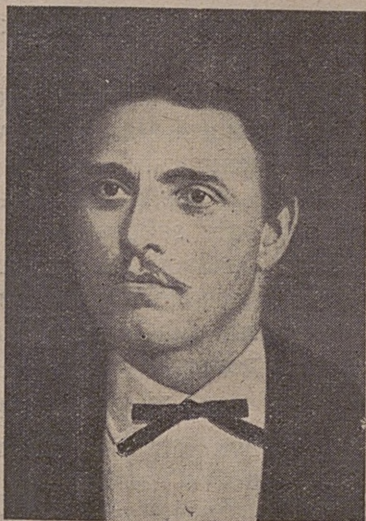
Всѣки брой 1 левъ.

Списватъ уредници учители.

Разрешенъ отъ Областната дирекция въ Шуменъ — № 1020 отъ 3. II. 1937 г.

8р. 4-5 1941г. 08.05

Галерия голѣми българи, които работиха и горещо
желаеха да видятъ Обединена Велика България.

Василь Левски

Антимъ I

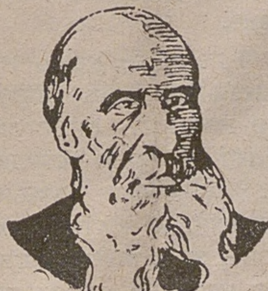
Христо Ботйовъ

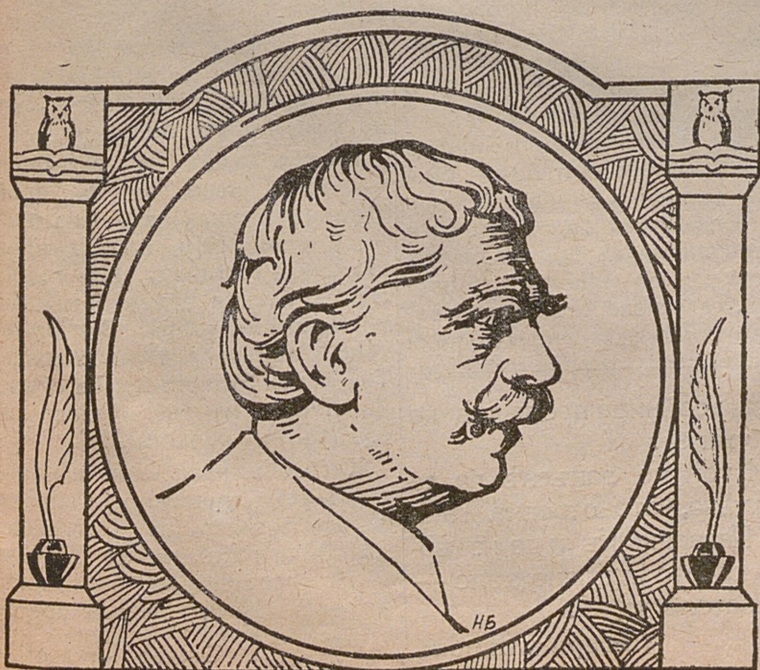
Елинъ-Пелинъ

Иор. Иовковъ

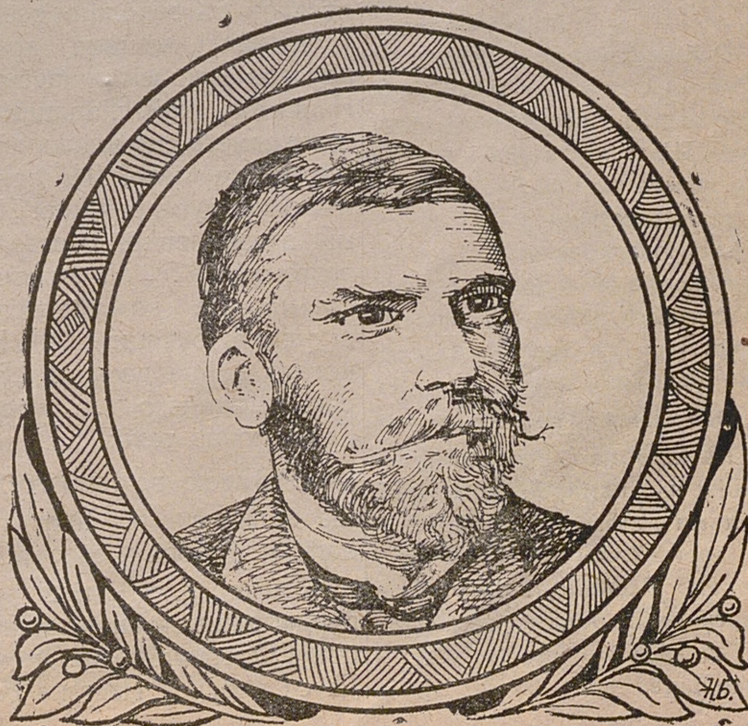
М. Дриновъ

Иванъ Вазовъ

В. Пѣтлешковъ

Зехари Стояновъ

8р. 4-5

На македончето

Балканъ, Родопи, Шаръ, Пиринъ и Рила

Ний пакъ едно сме, пакъ сме собрани.

Предъли нѣма зарадъ насъ.

Ив Разовъ

Свобода! Каква чудна дума! Какъ приятно разтупва тя сърдцата! Колко скъпа е тя за ония, които сж я изгубили!

Не отдавна, частъ отъ наше. то отечество бѣ освободена отъ тежко турско робство. Ние освободенитѣ българи, се редваме на свободата си. Постигнахъ това, що нашитѣ дѣди отъ вѣкове сж мечтали. И какво можемъ да искаме повече! Само едно: да видимъ свободни нашитѣ братя. Това мечтаехме ние. И днесъ нашата заветна мечта се осъществи. Свободна Македония! Какъ тупти сърдцето при тая мисль!

Здравѣй, Македонче!

Най-щастливо си днесъ ти между всички ни, защото си изпитало горчивинитѣ на робството. Ти, което си се родило и израстнало въ робска земя подъ погледа на гордия господаръ, ти, което съ страхъ предъ него си изучавало майчиния си езикъ и си живѣло съ постоянна мъжа въ сърдцето, изпълнено съ желание за мѣсть — днесъ си свободно! Ти много се радвашъ сега на свободата, за която само си мечтало. Нима има по-велико щастие отъ това да се почувствуващъ свободенъ; да можешъ свободно да говоришъ, четешъ и пишешъ на милия майчинъ езикъ, да пѣешъ до насита и безъ страхъ хубавитѣ български пѣсни и да се ширишъ изъ равнитѣ полета или изъ гъститѣ гори! Това би почувствувало много отдавна — още тогава, когато мощното „ура“ излѣзло отъ гърдитѣ на нашитѣ бащи, стреснало за спалитѣ буки на Шаръ, а водитѣ на Черна, отнесли пѣсенъта имъ презъ полетата. Но...! Фактътѣ е предъ насъ. Ти макаръ и късно, но все пакъ си като насъ свободно.

Щастливи се чувствуваме ние, че можемъ да вземемъ участие въ твоята радостъ и да те поздравимъ съ свободата ти.

Приеми поздравитѣ и благопожеланията на твоитѣ другарчета!

М. Райчева, III кл. Шуменъ

На тракийчето.

Вземи ме, приеми ме, бѣла Тракию,

Сега се радвамъ чистъ като дете

Н. Фурнажиевъ,

Осъществява се идеалътъ на България — да види свободни всички земи, населени съ българи. Щастливата 1940 година ни донесе златна Добруджа, а още по-щастливата 1941 год. — житна Македония и равна Тракия. Съвременници сме на най-щастливитѣ, може би, дни на България отъ третото българско царство.

Обърнемъ ли погледъ назадъ къмъ историята на нашия народъ, ние намираме години на голѣми успѣхи и могъщество — времето на Бориса, Симеона, Ив. Асена — когато българскиятъ народъ е населявалъ и се радвалъ на свобода и господство надъ почти цѣлия

Балкански полуостровъ. Наситявали сж, обаче, мрачни дни, когато нашиятъ народъ е билъ покоряванъ и губилъ своята свобода, своята радостъ и владѣлъ робскитѣ вериги на гърци и турци.

И ето, стигнахме до третото българско царство. Българскиятъ народъ, съ помощта на великодушнитѣ братя руси, отново добива своята свобода и българитѣ отъ Дунава до Егея и отъ Черно море до Сръбско-Стефанска България.

Завидѣха на целокупността на България. Отъ живото българско тѣло бѣха откъснати Добруджа, Македония, и твоя милъ роденъ кжтъ Българскиятъ народъ води три войни за обединение. Три пжти оросява съ кръвта си скжпитѣ земи и навсѣкжде сѣеше победа, но уви, тѣ пакъ не стана наши.

Доиде време, когато грѣшкитѣ се поправятъ. Българската правда възкрѣсна и българскиятъ народъ започва новъ, по-щастливъ живъ. Отново твърдата стѣпка бодрата пѣсенъ на българския войникъ отглася македонскитѣ и тракийски полета. Следъ Добруджа свободата възсия и въ най-свиднитѣ български земи — Македония и Тракия. Дойдоха дни, когато българскиятъ народъ постигна това, за което не смѣеше вече да мечтае. Дойдохоха дни на най-голѣма, на велика и всенародна редостъ на всебългарски възторгъ.

Въ тѣзи свѣтли минути, ние, вашитѣ братя отъ стара България, ви честитимъ дългоочакваната свобода и ви изпращаме най-сърдечни привети. Нека отъ днесъ нататкъ всички заживѣемъ въ миръ и благоденствие въ Обединена и Велика България!

З. Малчева III кл. Шуменъ.

Змията

Въ гърдитѣ на съзаклятницитѣ горѣше огньтъ на бунта. Всѣки отъ народнитѣ представители съ радостъ гледаше бунтовния попъ Грую Бански, който съ евангелие въ едната ржка и съ револветъ въ другата, запасанъ съ широка сабя, отслужил водосветъ за благословия на дѣлото въ „Оборище“. Около петнадесетъ свещеника бѣха наобиколили попъ Груя и мърморѣха подъ носа си евангелието. Двеста депутати стояха гологлави съ запалени свещи и слушаха мощния гласъ на своя духовенъ пастиръ. Наистина, той гледаше въ евангелието, но какво четѣше, Боже мой? На всѣки нѣколко думи ревъѣше: „Наши врази невѣрни агаряни разточатся“... Гласътъ му караше да треперятъ околнитѣ букаци... Но, когато дойде да чете „Вѣрою въ единого,“... попъ Груя почна така:

— Вѣрою во единого хъша балканского, яко той естъ мой богъ и спаситель.

Тогава пламъкътъ въ гърдитѣ на съзаклятницитѣ отъ „Оборище“ не можа да се потули. Настана раз-

движване. Чува се радостни гласове.

— Браво, бе дѣдо попе! Ха, така те искаме!

А гласътъ на попъ Груя продължаваше да хвърля огнь и жупелъ срещу поганцитѣ — турци. Когато свърши, той изпраздни двата пищева въ въздуха и каза, че вече може да се почне работа.

Съ такава пламенна Божия благословия започна да заседава великото народно събрание въ „Оборище“. Всички се закълнаха, че ще бждатъ вѣрни на своето отечество. Горещото слово, което следъ това каза Бенковски, повдигна още по-вече духоветѣ.

Следъ това почна работата. Бѣ съобщено, че споредъ списъцитѣ, числото на възстанницитѣ въ IV революционенъ окръгъ възлизаше на 73,532 души.

Дтлегатитѣ бѣха забравили себе си. Тѣ говорѣха, даваха мнение или слушаха апостолитѣ, които чертаеха плана на възстанието.

— Ще победимъ! — чуваха се гласове отвсѣкжде. Тѣ вѣрваха въ победата, защото мислѣха и говорѣха като единъ човѣкъ.

Привечеръ, малко преди да се закрие заседанието, изведнажъ надъ „Оборище“ се надвесиха черни облаци. Следъ малко загърмѣ, затрещѣ, силна буря забуча. Вѣковнитѣ дървета се превиваха като тополи. Стана тъмно като нощ. Записка силенъ дъждъ.

Въ тоя моментъ една черна като катранъ змия пропѣлзѣ отъ източната страна на гората. Съ вдигната глава тя се проврѣ между краката на съзаклятницитѣ и се спрѣ нерешително срѣдъ „Оборище“. Настана смугъ. До като делегатитѣ се съвзематъ, змията отново запѣлзѣ къмъ Балдевскиятъ народенъ представител Ненко... И защо ли не го клѣцна?

Нѣкои зашушукаха, че това е черна прокоба. Изведнажъ Волонъ разбра: тая змия можеше да смути още по-вече народнитѣ представители. Той се спусна върху нея, хвана я смѣло за шията и подаде единиятъ си прѣстъ. Зията го клѣвна.

— Гледайте, какъ и змитѣ не могатъ да направятъ нищо на насъ апостолитѣ!

И той хвърли студената гадъ. Нѣколко души се спуснаха и я стѣпкаха. А Волонъ захапа прѣста си, за да изсмуче отровата.

Тая смѣлостъ на апостола порази всички. Мнозина въздѣхнаха съ облекчение. Но нѣкои продължаваха да шушнатъ, че тая змия е лошъ знакъ...

До като говорѣха за бурята, дъжда и змията, никой не подозрѣ, че само на нѣколко крачки, срѣдъ една група съзаклятници, бѣше нахлюпила калпака си една по-люта змия — съ черна душа — Ненко Балдевченина, къмъ когото чер-

Пролѣтъ дойде

Свѣтулка

Изморенъ отъ дългия пжтъ, Слънчо бързо засли за по небето. Колко работа свърши днесъ! Изпрати топлина и мили усмивки на всички живо. Надникна въ бедна кжшурка. Проврѣ се презъ малко прозорче и прати гальовна усмивка. Игра Слънчо по бузичкитѣ, косичкитѣ на рой палавци; милва цвѣтенца и тревички; шепна нѣщо на немирни листенца. Кжде не надникна, кому се не усмихна? Много, много ходи... много работа свърши... и ето изморенъ — бърза да почине. Бърза и не чува, че по него, малка мушица вика. Задъхана, съ сетни сили, клетичката Слънча догони. Милно се тя нему помоли:

— Моля ти се, Слънчо златни, не бързай! Чуй ме, нѣщо ще ти се примолъ! Бързашъ ти, но скриешъ ли се — угасва и свѣтлина-та... Знаемъ, ще кажешъ, сега е редъ на месечко — той ще ви свѣти. Сърдитъ е, Слънчо, много е сърдитъ. Разсърдилъ се месечко, кой знае защо? — люто се заканилъ: нѣма да се показва,

па и звездичкитѣ замръснѣли. Новината рогачъ научилъ. Отъ него я дочуватъ мушици, бубулеци, бръмбари... и всичко живо въ гората. Едни се радватъ, месечка благославятъ. А други, златни, каменни, мене жалятъ. Гората ще смѣлчи. Ще бродятъ смѣлчи, що тъмнината обичатъ. Но тѣ, Слънчо, не са добри.

— Та какъ да ти помогна? За тая работа месечко помоли. Вижъ, въ неговата работа се не мѣся. Азъ свѣтя денемъ, а той ношемъ.

— Друго, друго ще кажемъ, Слънчо. Малки лампички, много малки, постави на всички мушици каменни. Палвай ги вечеръ, когато си отивашъ. Скриешъ ли се, ще хвъркнемъ изъ гората, ще заблѣщукатъ нашитѣ лампички и колко радостъ ще донесатъ! Свѣтлината е благословена, душата прониква.

— Малката, сладко говоришъ! Да бжде така, какъ искашъ!

Позапрѣ се Слънчо, умората забрави и лампички безброй на мушици малки раздаде. Пална ги той, по-замига и съ усмивка до даде:

— Тичайте, свѣтете душитѣ на всички съ радостъ пълнете!

Хвъркнаха тѣ, и свѣтнаха малкитѣ имъ лампички по гори и полета. Хората ги нарекоха „свѣтулчици“. Огътогава и до днесъ, лѣтелетятъ и свѣтятъ безброй мушици — „свѣтулчици“.

М. Ст. Миневъ

Радостна пролѣтна оранъ.

Живко Т. Станчевъ

Завръщане въ родното мѣсто.

Май тържествува съ синева-та на безкрайно дълбокото небе, съ блѣсъка на ослѣпелното слънце. На широко се простиратъ зеленитѣ ниви и пасища. Тихъ повѣй на вълни довърва, ту по-слабо, ту по-силно, мириса на цвѣтящитѣ билки и овошки Синѣшитѣ хълми изглеждатъ по-далечни презъ чистия въздухъ. Омаята, която рзлива кипналата пролѣтъ, се усилва отъ опияняващето продължително кукукане

ната усойница пропѣлзѣ да го ухапе...

И той не закъснѣ да се довлѣче, като отровна гадъ до Пазарджикъ и да извърши своето пѣклено дѣло — предателство...

Петъръ Стжповъ

на кукувицата: — Куку!.. Куку! Куку! Въ безброй невидим малки, подъ разлива на вѣсѣбни съзвучия, се ражда, расте и крепне бждещиятъ животъ въ природата.

Бѣлата ивица на безпашния пжтъ леко извива край стройнитѣ още класове на бунитѣ ниви. Изъ пжти вървсамотенъ пжтникъ. На гърбиму, преловена презъ рамената виси голѣма торба. Въ ржжета си държи извита тояжка. Той върви спокойно и безгрижно. Лицето му не издава ни скръбъ ни радостъ

Когато минава край високитѣ жита, тревожно къркане на птица го спира. Погледа въ До самия пжтъ, между златѣщитѣ основи на класовѣтъ стърчатъ лѣскавожелти яреби,

Следва на 3 стр.

чета. Майка имъ иска да ги отмахне отъ чужденеца, подвиква имъ, тревожно бѣга на самъ — натамъ, но тѣ, неопитни, още сж довърчиви къмъ тоя, който нищо не имъ прави. Той ги гледа и имъ се любува. Сега, за тѣхъ, посѣвитъ сж цѣла гора. Отгоре листата ги кривятъ отъ хищнитъ птици, долу — безчетъ пжтеки между якиѣ стебла. И хълми — отъ буци и бразди. Но утре? — Тогава тѣ ще иматъ крила и перошина. Ще навлѣзатъ въ едрата царевица, която ги чака. Неусѣтно семейството яребици се изгуби навжтре въ нивата. Пжтникътъ се усмихна за своята разсѣянность, дигна очи напредъ и продължи пжтя си.

Пжтьтъ извила нагоре и се скрива въ шумната гора. Листата ѣ сж млади, свежи, сж грѣща „зеленина“. И тукъ го сподирѣ упоиващата пѣсень на кукувицата. Горската влага не е изчезнала. Напластената, полуизгнила шума я пази добре. Преди да се изгуби въ тъмната гора, отъ височината, той хвърля още единъ погледъ къмъ радостното поле. После пакъ закрива отмѣрено. Изкачва горския склонъ, минава на равно — все гора. Диша влажния дѣхъ, вслушва сж въ най малкото потрепване на листата, въ отекащото чуруликане на птичкитъ. Наближава края на гората. Отначало забелязва между тъмната стена на дърветата малки, неясни и неопредѣлени свѣтлини, които нарастватъ и се изясняватъ и, преди да излѣзе, ослѣпительниятъ, за не привикнали на слънцето очи, блѣсъкъ го залива.

Въ края на гората се показва зелена поляна. На нея въ живописни купища стърчатъ разхвърлени, като че израсли изъ земята, скални камъни. Изъ между имъ се подава трева и мѣхъ. Отъ тукъ нататъкъ полето се наклонява като корито, предъ очитъ до далечината се открива долина. Пжтникътъ се изправи на единъ

купъ скали. Той гледа презъ долината. Гърдитъ му неволно се дигатъ и снематъ. Очитъ му пиятъ сж ненаситна жажда красотата и вълшебството на девствената долина. Той би могълъ да извика, да ахне, да каже: Колко е хубавс! Но не го прави. Въ гърдитъ му е скжтанъ споменъ, който го владѣе. Той гледа и се вслушва. Не много далечъ отъ него, овчарче седи на друга купчина скални камъни и кавалътъ му жално и самотно плаче въ необятния просторъ. Припъватъ му хлопотари, които изсипватъ по нѣколко звѣна наведнѣжъ, рзбъркватъ се, ухиватъ и пакъ се заразсипватъ. Пжтникътъ познава тая пѣсень. Нея пѣятъ въ края на долината. Сърдцето му се разгупва. Прокарва ржка по грещото си чело. Още веднѣжъ проследява сж очи цѣлата джга на кржгозора. Поглежда още веднажъ предъ себе си до края на долината, за да провѣри не се ли лъже, не е ли сънь това: и божата благодать, и предлѣтната животворность и тая долина.

Не, истина е, самата истина е! Следъ толкова години, отъ какъ презъ кална, влажна есе-тъ, напустна селото, което е въ края на долината, за да стане бежанецъ, чужденецъ между свои отсамъ границата, сега сж ведрината на май, той пристига като птица въ старо гнѣздо. Затова той сдържа възторга и радостта си. Тѣхъ той ще излѣе въ родното мѣсто, въ тѣхното село, въ бащиния домъ. Ще се наведе предъ него, ще цѣлуне прага му и ще каже:

— Боже, видѣхъ правдата ти! Истина е. Въ края на долината е родната му мѣсто, освободено отъ нещевеницитъ. Той може свободно да отиде тамъ. Пжтникътъ поглежда още веднажъ и като птичка, която дълго се е вила надъ познатото ѣ мѣсто, политва надолу по долината, устремѣнъ въ една точка.

Калугеръ и везиръ

народно остроумие.

Единъ великъ везиръ отишелъ на ловъ. Пжтя му минавалъ край манастиръ. Насреща му излѣзълъ калугеръ. Той билъ игуменътъ на манастира. Великиятъ везиръ мразѣлъ калугеритъ, задето били единственитъ просвѣтени люде по него време. Дори, великиятъ везиръ незналъ да се подписва. Срѣщата му сж игумена го раздразнила. Решилъ да си отжсти по много изкустенъ начинъ.

Спрѣлъ го и му заговорилъ:

— Вие калугеритъ всичко знаете. Ти знаешъ да четешъ и да пишешъ нали?

— Знамъ, аго, — отвърналъ нашиятъ.

Тогава ще знаешъ и това, което ще те питамъ. Ще ли отговоришъ на три въпроса:

1. Колко е разстоянието отъ земята до небето.
2. Колко струвамъ и
3. Какво мисля.

Давамъ ти срокъ до утре. Кога се върна отъ ловъ, ще ми отговоришъ. Не можешъ ли, ще ти взема главата и ще изгоря манастиря.

Изтрѣпналъ горкиятъ божий служителъ. Поклонилъ се и ни живъ, ни мъртавъ се прибралъ въ манастиря. Ходи разсѣянъ, нищо не вижда, нищо нечува. Предъ очитъ му смъртъта, която сж нищо не заслужилъ. Забелязълъ го магерътъ (манастирскиятъ готвачъ). Напушилъ го смѣхъ, като гледалъ скромния си игуменъ. Заприказвали и разбралъ, каква е работата.

— По-лесно отъ това нѣма. — Какво думашъ! — очудилъ се игуменътъ. — Казвамъ ти, по-лесно отъ това нѣма, но трѣбва да оставишъ всичко на мене. Давай ми расото и килимъката и да те нѣма. Да се не вестявашъ цѣлъ день.

— Каквото правя ще правя, ти бѣгай отъ манастиря. Тѣй направили. Магерътъ веднага се облѣкълъ като игуменъ и заповѣдалъ цѣла нощъ да навиватъ коприна. Навивали до зоранъ, кълбо голѣмо, невидано.

На другия день, увѣренъ въ успѣха си, пристига сж свитата си великия везиръ.

— Е, готовъ ли си? — пита той.

— Готовъ съмъ, аго, — отговорилъ преоблечения магеръ.

— Тогава казвай!

— Ето, — рекълъ калугерътъ и подалъ голѣмото копринено кълбо.

— Че какво е това? — попиталъ великиятъ везиръ.

— Това е разстоянието между земята и небето, отвърналъ калугерътъ.

— Отъ де знаешъ, че е толкова?

— Азъ го мѣрихъ, аго,

толкова излѣзе. Ако не вървашъ, измѣри го ти!

— По-нататъкъ, — казалъ везирътъ, който си мислилъ, че на другитъ въпроси, калугерътъ не ще му отговори. — Колко струвамъ?

— Че Исусъ бѣше синъ Божи, а Юда го продаде за 30 сребърника. Ти макаръ да си великъ везиръ, не можешъ да струвашъ колкото него. И скжпъ да си, все ще чинишъ единъ сребърникъ по-малко — струвашъ, значи, 29 сребърника.

Не му било приятно на везира, че и втория въпросъ изгубилъ, но се поласкалъ отъ оценката. Пъкъ оставалъ му още единъ въпросъ, на който калугерътъ не ще може въ никой случай да му отговори. Не е въ главата му да знае, що мисли! Следъ това ще го накаже и сж основание ще подпали манастиря.

— По-нататъкъ, третия въпросъ! — заповѣдалъ великиятъ везиръ. Какво мисля?

— Хмъ, ти, като слушашъ отговоритъ ми, си мислишъ, че говоришъ сж вчерашния и че ще му вземешъ главата. Лъжешъ се, аго, азъ съмъ другъ!

— Че кой си? — изненадалъ се везирътъ.

— Она се махна, само дрехитъ сж негови, — казалъ магерътъ, открилъ расото и показалъ мазнитъ си готвашки ржце.

Надхитренъ билъ везирътъ, но нѣмало що, Дума далъ. Дарилъ магера и засраменъ си отишелъ отъ дето дошелъ.

Ж. Т. С.

Народна мудростъ
= поговорки =

* Ако не искашъ да ти се върши работата, предай я другимо да я върши.

* Ако имашъ ти вино за напиване, азъ нѣмамъ глева за разбиване.

* Ако ти се свида маслото, не става хубава кашата.

* Безъ пари оцетъ е по-сладъкъ и отъ медъ.

* Безумниятъ обезумява и другитъ, а умниятъ ги вразумява.

* Било що било, търпи кобило.

* Боленъ се пита, на здравъ се подава.

* Българинътъ си хваща сърдцето сж коприва, а гъркътъ сж чирозъ.

* Всѣко нѣщо на времето, а копривата презъ велики пости.

* Всѣкиго слушай, своята не забравяй!

* Бѣтъръ дебелитъ дървета катурва, а малкитъ само прерива.

* Гдето сърдцето лежи, тамъ и окоето лети.

* Глава прави, глава тегли.

* Господъ види правото, но човѣкъ знае кривото.

* Госта гощавай, врага прощавай.

* Да би се яло, не би висело.

* Да помните дѣдо ви кога на Солунъ ходилъ!

Битолчани, когато отиватъ на Солунъ, биватъ изпращани като ходжи. Облѣкатъ си най хубавитъ салтамарки, сукнени чешири, обуватъ нови (емени) обуца. Щомъ заминатъ и се закрие Битоля, събличатъ салтамарката и я облицатъ наопаки, за да не избѣлѣе; изуватъ чеширитъ, за да не се прашатъ и ходятъ по вълнени гащи; събуватъ и обувата и трѣгватъ боси. Преди да влѣзатъ въ Солунъ, облицатъ се и обуватъ отново. Ходятъ, що ходятъ на връщане купуватъ пуканки отъ царевица за петъ пари и допълнятъ сж тѣхъ пояситъ. Децата ги посрѣщатъ сж викове: „О дѣдо, дошелъ отъ Солунъ!“ А дѣдо сж наметната салтамарка, бърка въ пояса и вади по-две по-три пуканки: „Да помнитъ дѣда ви, кога на Солунъ е ходилъ.“

ГАТАНКИ

* Бащата не роденъ, синътъ ходи на разходка.

* Сутринъ се ражда, вечеръ умира, който се догажда лесно го намира.

* Отсамъ брѣгъ, оттамъ брѣгъ, по срѣдата бѣлъ снѣгъ.

* Седи мира покрай вира, и си чака прѣсна гостба.

* Десетъ попове, вситъ носятъ шапки на глава.

* Смокъ свири, ламя игра, блазе си му кой я има.

Живиятъ бие мъртвия, мъртвия вика до Бога.

* Одрано яре презъ село врещи.

* Тъмна-тъмна девойка въ тъменъ дюкянъ седѣше, тъмна пѣсень пѣеше.

* Зелена паница червено вино

Върхове на български планини, високи повече отъ 2500 м.

- Ай-гедикъ — 2633 м.
- Ангеловъ-врѣхъ — 2625 м.
- Белмекенъ — 264х м.
- Драганица — 2559 м.
- Еленинъ-врѣхъ — 2731 м.
- Елинъ-врѣхъ — 2918 м.
- Ибъръ — 2666 м.
- Юзола — 2573 м.
- Каймакъ-чаланъ — 2525 м.
- Корабъ — 2600 м.
- Люботрънъ — 2510 м.
- Манчу — 2707 м.
- Мусала — 2925 м.
- Налбангъ — 2696 м.
- Пелистеръ — 2549 м.
- Попова шайка — 2699 м.
- Скавица — 2734 м.
- Чадъръ-тепе — 2789 м.
- Юрушки-чалъ — 2774 м.

Срещу името на всѣки врѣхъ оставяме празно мѣсто, сж пожелание, читателитъ да впишатъ името на планината, въ която се намира върха.

Силистренското педаг. училище

На 1. юний т. г. въ Силистра ще се празнува 50 годишнината отъ откриване на педагогическото уще въ града, дало на България следъ освобождението много учители, които разнесяха просвѣтата изъ цѣ-

лата страна. На тържество то щѣлъ да присжтствува и министрътъ на просвѣщенieto г. Богданъ Филонъ, който щѣлъ да изнесе голѣма речъ за положението на България днесъ.

Охридъ синь

Съ синьото Охридско езеро се свързах не отведнаж. Отначало не ми бѣше до никаква хубост, но после, като жи въхъ повече отъ година край брѣга му, азъ го обикнахъ. И сега си спомнямъ за него като за хубавъ блѣнъ, който е отлетѣлъ завинаги, но споменътъ за когото е останалъ...

Споменътъ за оня екъ отъ шепота на прибръжнитѣ вълни, на човѣшкия гласъ край него, който се носи надъ необятни, ширни и свѣтли пространства, въ които човѣкъ се усѣща въ божии храмъ. Водитѣ на езерото сж бистри и спокойни. То изглежда като грамадно огледало, въ което наднича всѣко облаче ведно съ бездѣнната небесна синевина. Вѣнецътъ отъ планини, които го оградятъ, смаяватъ ръстаси задъ полупрозрачната завеса на изпаренията, за да изпъква то по-голѣмо, по-синьо, по-гладко, по-възхитително.

Плутувахъ съ лодка въ такава време. Слънцето отъ високо ни се смѣеше. Синитѣ очи на езерото привлѣкоха моитѣ. Наведенъ надъ водата, азъ ги впивахъ до най-дълбокия предѣлъ, до който може да се зрѣ въ прозрачнитѣ му води.

Мина време Сепнахъ се. Не знаехъ отъ какво. Разбрахъ, че съмъ билъ при воднитѣ русалки. Нѣкакво съжаление за изгубено незнайно щастие и тая власт надъ мене, която още ме чудѣше да се отпусна въ водитѣ, да имъ се предамъ за винаги, не ми даваше да е опомня... Колко сж били прави поетитѣ въ разказитѣ си за воднитѣ русалки! Чакъ когато лодката ме стовари на брѣга на село Пещане, подъ Галичица планина, азъ жомахъ да се отърва отъ тѣхния гласъ!

Другъ пжтъ слънцето грѣе задъ облакъ. Сѣнката на облака пада надъ водата. Сякашъ езерото става по-малко, а околнитѣ планини, върху които тукъ тамъ падатъ снопове лжи, се възправятъ съ зеленитѣ си гори и откриватъ дебри, долове, тѣснини, бърда. Окото се спира върху тѣхъ и дири да види, що има на отсрѣщния брѣгъ: презъ преградата на огромния воденъ разливъ. Но, когато отъ Галичица, отъ Мокра, запълзятъ мъгли, задухатъ вѣтрове езерото изчезва. Кръкозорѣтъ е скритъ отъ една черта, която отдѣля водата отъ небето, и гледката е досжщъ една като на море, на морски заливъ, до брѣга на който добѣгватъ съ съ глухъ шумъ вълни.

Въ една лунна зимна нощъ, когато неприятелътъ си почи-

ваше, азъ напустнахъ земянката си и се покачихъ на една скала, отъ която се вижда отъ една страна Прѣспанското езеро, отъ друга — Охридското. Дѣли ги Галичица планина. Като Лермонтовия демонъ на Кавказъ, самъ срѣдъ мирозданието „пълно съ таинствена дремота“, азъ се питахъ де е Богъ. „Чуденъ и дивъ бѣше свѣтътъ наоколо“, чудна — вѣчната красота на българскитѣ езера, позлатени отъ лунната свѣтлина.

Охридъ е малъкъ градъ. Кжжитѣ му, една надъ друга, сж накацали на високъ ридъ до езерото и се оглеждатъ въ водитѣ му. Край тревясалата Самуилова крепостъ, на рида, охридчанчетата до смръкване крещатъ, унесени въ игра на войници. Езерото имъ се усмихва, праща имъ прохлада и ги пазисъ споменитѣ отъ миналото — живъ свидетелъ. Съ замиращата въздишка на задрѣмващото езеро, замира и вечерниятъ звѣнъ на черквата „Свети Климентъ“. Въ нея се пазисъ високиятъ столъ — тронъ на Самуила, дървото на който е украсено съ седефъ и др. украшения.

Водитѣ на Галичица обилно извирагъ източно отъ града въ мѣстността „Студенчище“ — дѣто нѣкога турски паши и бейове сж се разхлаждали. Край езерото снѣгътъ не се задържа, лѣтсго бързо настѣпва и охридчани отрано правятъ разходкитѣ си до „Студенчище“.

Отъ която и височина да погледнешъ, като отъ фокусъ очитѣ ти ще бждатъ привлѣчени отъ синьото Охридско езеро. По брѣга му ще видишъ накацали села, манастири... Отъ всѣко мѣсто то има особень изгледъ, особена красота

Следъ година трѣбваше да отплутуваме. Псехме по Бигла планина къмъ гр Кичево. Плутували бѣхме повече отъ половинъ лень Единъ отъ другаритѣ ни покани да видимъ това, което той бѣ видѣлъ. Отъ голѣмата височина, презъ стеблата на дърветата, като презъ прозорецъ, се виждаха далече подъ насъ начупенитѣ очертания на много сини планински била, едно отъ друго по-приамни, по-вълшебни. Заградено между тѣхъ, долу, като въ шепи, съ мека свѣтлина блесѣше безцененъ камѣкъ — Охридъ синь. Хубаво и тжжно. Азъ почувствувахъ върховния мигъ, мигъ на раздѣла и съ ненаситени очи, съ болка му казахъ: Прощавай! Този бѣше последниятъ ми привѣтъ.

далъ следния ехиденъ въпросъ:

— А какво ще стане, ако по пжтя на желѣзницата се изпрѣчи нѣкоя крава? Дали влакътъ не ще излѣзе отъ релситѣ?

— Не, кравата ще бжде разкжсана.

— Разкжсана ли? — съ ужасъ извикали членовѣтъ на комисията. — И следъ това искате да ви разрешимъ да постройте желѣзень пжтъ?

Трѣбва човѣкъ да е ималъ голѣмо търпение, за да отговаря на подобни глупави въпроси и да отстоява своето. Стефансонъ не би успѣлъ, ако не го поддържали фабрикантитѣ, които се нуждаели отъ бързъ начинъ за съобщение.

Но най-сетне съпротивлението на враговетѣ било победено, и първата, а следъ нея и втора желѣзница съединили английскитѣ градове. Желѣзницата била въведена и въ Франция, Белгия, Германия и Австрия сжщо почнали да строятъ желѣзни пжтища.

Впрочемъ, въ Белгия не съвсемъ тѣй лесно била разрешена постройката на първия желѣзень пжтъ. Отначало парламентътъ, въобще, отказалъ да даде разрешение за такава постройка. Следъ две години този въпросъ билъ пакъ повдигнатъ, и членовѣтъ на парламента заседавали седемнадесетъ пжти, преди да го разрешатъ.

Депутатитѣ съ всичкитѣ си сили се трудѣли да измислятъ убедителни възражения.

— Колко народъ ще остане безъ работа, ако се прокаратъ желѣзници? казалъ единъ отъ тѣхъ. — Презъ зимата земледѣлцитѣ не ще могатъ да използватъ своитѣ коне за пренасяне на стоки и нѣма съ какво да ги изхранятъ; така че, съвсемъ може да спре развъждането на коне.

— Но нощно време не можете да пжтувате съ желѣзница, — му отговорилъ другъ, — и този, който бърза, ще трѣбва да пжтува съ пощенскитѣ кола. Значи, и тѣхъ трѣбва да запазимъ. а това сж двойни разходи.

— Да, изобщо, — прибавилъ трети, — желѣзницата е разкошъ и нѣма защо, заради тази играчка, да разваляме добре подредената работа на превоза съ пощенски коне.

Едва-едва, съ голѣма мъка, се дало най-сетне разрешение да се построи желѣзень пжтъ.

Въ това време, презъ 1834 г., на професора отъ Виенския политехнически институтъ, Герстнеръ, се случило лично да изпита всичката прелестъ на рускитѣ изровени пжтища. Той пропжтувалъ доста много — отъ границата до Уралъ, кждето отивалъ да разгледа планинскитѣ заводи. Като се върналъ въ Петербургъ, той дълго време не

могълъ да се съвземе отъ трудното пжтешествие.

„Ето държава, която действително се нуждае отъ желѣзници, — си мислѣлъ почтениятъ професоръ — Цѣли месеци се тѣрятъ отъ Уралъ до столицата произведенията на заводитѣ по-невъзможни, покрити съ калъ и непоправени, пжтища. Десетки дни трѣбва да се измжчва пжтникътъ, който по добра воля или по необходимостъ е трѣгналъ на далеченъ пжтъ.“

Герстнеръ билъ решителенъ и предприемчивъ човѣкъ. Безъ да мисли, той съставилъ планъ за желѣзнитѣ пжтища въ Русия.

Като привършилъ работата си, той се качилъ на файтонъ и се отправилъ къмъ директора на пжтищата и съобщенията — Толъ. Професорътъ му изложилъ своя планъ и, безъ да се съмнява въ успѣха на своето дѣло, молилъ го да му разреши да пристѣпи къмъ построяването на редъ желѣзници между главнитѣ градове на Русия.

Какво било неговото очудване, когато Толъ рѣзко му отказалъ и не му далъ разрешение!

— Но, защо? — го попиталъ изумениятъ Герстнеръ. — Може би, мислите, че не ще мога да се справя съ тази работа?

— Не, моля ви се! Просто не сж нуждни желѣзници на Русия.

— Нима вие мислитѣ, че е по-удобно и по-износно да се пжтува и се пренасятъ стокитѣ по вашитѣ отвратителни пжтища, да морите конетѣ, да прахосватъ излишно време?

— Нашитѣ пжтища сж лоши — по това спорѣ нѣма, но не мисля, че и вашитѣ желѣзни пжтища ще бждатъ много по-добри.

— Вие знаете, чъ въ Англия и Франция тѣ превзходно работятъ.

— Тѣй е въ Англия! Но това още не значи, че и у насъ тѣ ще бждатъ добри.

— Кои сж основанията ви, за да мислите, че тѣ за Русия не ще бждатъ удобни?

— Знаете, че климатътъ у насъ е твърде суровъ. Въ най-добъръ случай вашитѣ желѣзници ще могатъ да работятъ само половинъ година, а презъ другата половина ще бждатъ засипани отъ снѣговетѣ. Значи, ще трѣбва да поддържаме и старитѣ пжтища. Не, нищо друго, а само загуби можемъ да очакваме отъ желѣзнитѣ пжтища.

Напраздно Герстнеръ убеждавалъ и доказалъ, но не сполучилъ да убеди Тола.

Опиталъ се да се обърне къмъ министра на финанситѣ, Конкрунъ, но съ него разговорътъ билъ още по-кратъкъ:

— Толъ удобри ли?

— Щомъ е така и азъ пари не давамъ.

Другъ на мѣстото на Герстнера би махналъ съ ръжка и би заминалъ обротно. Но той не се отка-

залъ така лесно отъ на си. Намѣрилъ случай предаде своя планъ императора Николай I. Следниятъ не мислилъ дълго — около година и половина — и разрешилъ да се построи пробенъ желѣзень пжтъ отъ Петербургъ до Царско село. Безъ да губи време, Герстнеръ извикалъ инженери отъ Австрия, работата започнала.

За година и нѣщо успѣли да прокаратъ първия желѣзень пжтъ въ Русия и на 1. октомврий 1837 трѣгнала желѣзницата по него. Наистина, още нѣколко месеци желѣзницата работила само въ недѣленъ денъ, а презъ другитѣ дни коне теглѣли вагончетата. Но, въ всѣки случай, пробниятъ желѣзень пжтъ билъ благополучно построенъ, сега вече Герстнеръ не се съмнявалъ, че ще му разрешатъ да построи желѣзень пжтъ между Москвитъ и Петербургъ.

— Какъ? — завикало неселението. — Въмѣст удобна кола, съ която ние сигурно отиваме до Москва за шестъ дни, сега ще почнемъ по нѣкакви стокитѣ си по такъвъ несигуренъ начинъ? Не, остане се отъ такива новостии.

Впрочемъ, не само населението разсжждавало така. Въ единъ отъ най-разпространенитѣ по оное време вестници — наричалъ се „Синъ отечества“ — се появила голѣма статия. Рѣторътъ на статията доказвалъ „че е невъзможно да се построи желѣзница при нашия климатъ, па да се построи, пренасянето на стокитѣ по нея ще трѣпо-дълго, отколкото съ коне, и че тя би дала колосални загуби, които бжзорили не само предприемачитѣ на желѣзнитѣ пжтища, но и цѣлата държава“.

Тази статия завършвала съ твърдението, че прокъването на желѣзницата между Петербургъ и Москва е съвършено невъзможно. очевидно безполезно и, въ всѣки случай, негодно“.

Много се безпокоили, рѣбира се, всички онѣзи, които били свързани съ „конския транспортъ“. Тѣхъ желѣзницата ги застрашавала съ пълно разорение. Те пуснали въ ходъ познания, пари, подкупи, за да попречатъ да се реши построяването на желѣзницата въ Русия.

Помѣшчицитѣ не си вали земята, по която навали релситѣ на желѣзницата; поповетѣ въ всѣки църкви проклинали „волското явление“ — локомотива — и едва ли не плашвали съ отлжчване отъ църквата всѣкого, който би дрѣзналъ да се ползува отъ това „адско изобретение“.

Александъръ Ивичъ.

Изнамиране и построяване на желѣзницата.

Кое е по-удобно: да отидешъ отъ Москва въ Ленинъ-градъ съ желѣзница или съ кола, запрѣгната съ чифтъ коне?

Ще се изсмѣете, когато чуете такъвъ въпросъ. А неотдаана — около преди 100 години, когато Стефансонъ построилъ своя пръвъ локомотивъ, възрастнитѣ, сериознитѣ хора, спорили, че желѣзнитѣ пжтища не струватъ за нищо.

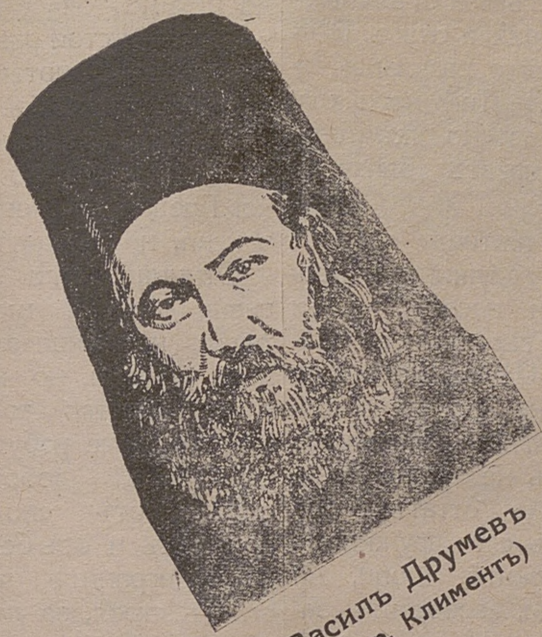
Какво може да бжде безсмислено и по-смѣшно отъ предположението, че желѣзницата може да върви по-бързо отъ коня? „По-добре е да застанешъ предъ дулото на топа, отколкото да рискувашъ да се возишъ на такава бърза машина“, — така писалъ единъ инженеръ въ единъ си

разпространенъ английски вестникъ, когато Стефансонъ изнамѣрилъ своя локомотивъ.

А какви ли не клюкарски въпроси измисляли членовѣтъ на комисията, която обсжждала Стефансоновия проектъ за обслужване съ желѣзница дарлингтонския конски желѣзень пжтъ?

— Кажете, моля ви се, — попиталъ единъ отъ членовѣтъ на комисията, — маслите ли, че желѣзниятъ пжтъ ще може да издържи тежестъта на влака, ако той се движи съ по-голѣма скоростъ отъ два километра въ часъ?

И когато Стефансонъ съ пресмѣтания и опити доказалъ, че това безусловно е възможно, всички съмнително клатѣли гави, а нѣкой дълбокомислено му за-

Василъ Друевъ
(Митр. Климентъ)

Р. Поповъ

Ст Чилингировъ

Хар. Ангеловъ

Ил. Р. Блъсковъ

Д. Войниковъ

Морисъ Матерлингъ

Животътъ на пчелитѣ

Работата имъ

Пчелитѣ отърсиха зимното си вцепение. Царицата започна да снася още отъ първитѣ дни на февруарий. Работничкитѣ посетиха съсъннитѣ, медуницитѣ, теменижкитѣ, върбитѣ, лешницитѣ. После настъпи пролѣтъ. Хамбаритѣ и зимницитѣ преливатъ отъ медъ и прашецъ. Всѣки день се раждатъ хиляди пчели. Търтеитѣ, тежки и голѣми, излизатъ отъ голѣмитѣ си келийки, преброждатъ рамкитѣ. Задръстването на преуспяващото селище става толкова голѣмо, че вечеръ, когато се връщатъ отъ цвѣтята, стотици какъснѣли работнички не намиратъ мѣсто да спятъ и сж принудени да преминатъ нощта на прага, гдето умиратъ отъ студъ.

Работата имъ е разпредѣлена. Дойкитѣ се грижатъ за ларвитѣ, почетнитѣ госпожи угаждатъ на царицата, безъ да я изпущатъ отъ очитѣ си.

Провѣтрителкитѣ размахватъ крила — провѣтряватъ, опрѣсняватъ или затоплятъ кошера и ускоряватъ изпарението на меда, който е съдържалъ много вода. Архитеткитѣ, зидаркитѣ, восъчаркитѣ, вѣялкитѣ образуватъ верига, спусната отъ върха на кошера и изграждатъ рамкитѣ. Медоноснитѣ търсятъ изъ полето нектара на цвѣтята, който ще стане медъ; прашеца, който е храна на ларвитѣ и новороденитѣ; прополиса — лепило, съ което се заздравяватъ оградитѣ на града имъ. Химичкитѣ запазватъ меда като му поставятъ съ хоботчето

си по капка мравчена киселина. Покривачитѣ запечатватъ, келийкитѣ, въ които съкровището е вече зрѣло.

Метачкитѣ поддържатъ най-придирчива чистота на улицитѣ и общественитѣ мѣста. Погребвачкитѣ изнасятъ надалечъ труповѣтъ на умрѣлитѣ. Амазонкитѣ отъ гвардията бдятъ дене и ноще за безопасността на входа. Тѣ разпитватъ идващи и отиващи, познаватъ юношитѣ при първото имъ излизане, плашатъ скитницитѣ, грабители, изхвърлятъ неканенитѣ, нападатъ общо опаснитѣ неприятели и, ако е потребно, заграждатъ и затрупватъ входа.

Работничкитѣ медоносачки пристигатъ отъ всички краища на полето, заети съ работата си. Тѣ влизатъ почти незабелязани, изтощени, задъхани, бързащи, развълнувани, но скромни, поздравени съ лекъ знакъ на пипалата отъ младитѣ амазонки, които сж на вратника. Размѣнятъ 3—4 думи когато предаватъ набрания медъ на една отъ юношкитѣ носачки, която стои постоянно въ вътрешния дворъ на работилницата. Или тѣ сами отиватъ да внесатъ въ общирнитѣ хамбари, които оградятъ лупилника, двѣтѣ си тежки кошници съ прашецъ, закачени на бедрата имъ. После се връщатъ незабавно, безъ да се безпокоятъ що става въ работилницитѣ, въ спалнята на ларвитѣ или царскитѣ палати. Тѣ не се вмѣсватъ даже мигъ въ гълчавата на общественя площадъ който се прости-

ра предъ, и който провѣтрители, задръстватъ съ брътвежитѣ си презъ голѣмата горещина.

Роене

За пчелата роенето е часъ, на който нѣма другъ равенъ. Оживенъ, малко трескавъ, обаче ведъръ отъ изобилие и отъ пълно веселие, 60 до 70 хиляди отъ 80 до 90-тѣ хиляди, колкото е цѣлото население на кошера, напуска въ уречения часъ майчиното жилище. Роектъ не тръгва въ мигъ на тегота, пчелитѣ не бѣгатъ отъ опустошена отъ гладъ или болести страна. Не. Тѣхното самозаточение е дълго време обмисляно, а благоприятниятъ часъ е дълго чаканъ. Ако кошератъ е беденъ поради нещастие на царското семейство, промѣнливо време, грабежъ тѣ не го напускатъ. Напускатъ го само когато сж препълнени отъ щастие. Когато следъ изтощителна работа презъ пролѣтъта огромниятъ восъченъ палатъ отъ сто и двадесетъ хиляди добре подредени килийки прелива отъ медъ и отъ брашно съ цвѣтъ на джгата, наречено хлѣбъ на пчелитѣ. То служи за хранене на ларвитѣ и новороденитѣ.

Въ кошера оставатъ 9 до 10 хиляди яйца, 18 хиляди ларви, 36 хиляди какавиди, 6 или 7 княгини и множество работнички, които работятъ за тѣхъ. Не се знае по какъвъ начинъ биватъ избирани да останатъ тия работнички. Оставатъ нѣколко млади пчели, които се грижатъ за лупилника. Оставатъ търтеитѣ, между които бждаща-

та царица на кошера ще избере годеника си.

Най-после безпокойство обхваща цѣлия кошеръ. И старата царица се вълнува. Тя чувства, че нова сждба се подготвя. Привършила си е дълга като добра създателка и трѣбва да напусне града, въ който е царувала. Роенето е дѣло, което надминава човѣшкитѣ закони. Понѣкога напусането на кошера проваля пчелитѣ, всѣкога ги обеднява разпрѣсва прещастливия градъ, но то става за бждащето на пчелното семейство.

Роенето е опиянение отъ жертвоприношението, празникъ на меда, победа на племето и на бждащето. Единствениятъ день на радостъ, забрава и лудостъ. Единствената недѣля за пчелитѣ. Единственъ день, въ който ядатъ споредъ глада си, и познаватъ сладостта на съкровището, което сж натрупали. Тѣ изглеждатъ като затворнички пуснати на свобода и пренесени въ страна на изобилие и празднота. Тѣ, които не правятъ никога неточно и безполезно движение, сега влизатъ и излизатъ, идватъ и отиватъ, пакъ излизатъ, за да възбуждатъ сестритѣ си, за да видятъ, дали царицата е готова. Хвърчатъ много повисоко отъ обикновено и разлюлюватъ листата надъ кошеритѣ. Сега нѣматъ ни страхъ, ни безпокойство. Не сж вече диви, предпазливи, подозрителни, възбудими, нападателни, неукротими. Човѣкъ може да ги наближи, да ги вземе въ ръка, да ги хваща като чепка грозде. Тѣ сж тихи, безвредни, довѣрчиви въ бждащето — само да не

ги отдѣлятъ отъ царицата имъ, която носи въ себе си това бждеще. Тѣ сж подчиняватъ на всички и не желаятъ никого.

Човѣкътъ и пчелитѣ

Пчелитѣ даватъ меда и дѣхавия восъкъ на човѣка, който се грижи за тѣхъ. Но по-ценно е, че тѣ го каратъ да вкуси отъ съзвучието на хубавитѣ месеци. Всички събития, въ които тѣ се вмѣсватъ, сж свързани съ чиститѣ небеса, съ празника на цвѣтята, съ най-щастливия часъ на годината. Тѣ сж душата на лѣтото, будилникъ за миговѣтъ на изобилието, прилежното крило на уханията, които се спущатъ. Тѣ сж разумността на блуждаещитѣ лъчи, шепота на трептящитѣ свѣтлини, пѣсенъта на въздуха, който се оттегля и почива. Тѣхното летене е невидимиятъ знакъ, музикалната нота на безкрайнитѣ малки радости, които се раждатъ отъ топлината и живѣятъ въ свѣтлина. Тѣ ни каратъ да разбираме гласа на хубавитѣ часове въ природата. За този, който е опозналъ пчелитѣ, който ги е обикналъ, едно лѣто безъ пчели му се струва лѣто безъ птички и безъ цвѣтя.

Ж. Т. С.

На Западъ

— Обичайте се единъ другъ като братя! Помагайте си! — носѣше се изъ стаята тихъ детски гласъ.

— Мамо, защо хората водятъ война? Нали Христосъ е казалъ да си помагаме?

Майката се бѣше замислила. По изтощено и отъ безстыние и мизерия лице се четѣше тиха печаль.

Мамо!

— Какво има, чедо? — сепна се тя.

— За какво мислишъ?

Майката горчиво се засмѣ

— О, ти виждашъ, какво нѣщо е войната, виждашъ, колко лошо е като сме сами. . . . Лошъ стана светътъ. Хората забравиха Бога и всичко свято. Война! Ужаси! Отецеството иска жертви! Но . . . защо спрѣ? Продължавай нататъкъ!

Изнамиране и построяване на желѣзницата

Продължение отъ 4 стр.

И когато Герстнеръ, тържествуващъ и доволенъ отъ успѣха на царкоселската желѣзница, се явилъ при Тола, приели го все така нелюбезно, както и първия път. Разговоритъ се повтори, само съ тази разлика, че сега Толъ не можалъ да се облѣга на довода, че е невъзможно да се построи желѣзница при руския климатъ. Пробниятъ пътъ билъ прокаранъ и работѣлъ превъзходно. Но министерътъ измислилъ други доводи:

— Да, безспорно, съ желѣзницата се пжтува побързо, но Русия не се нуждае отъ бързина, а — отъ евтиния. А желѣзницитѣ струватъ скъпо.

Никой не се отнасялъ сериозно къмъ желѣзнитѣ пжтища. Царкоселската я смѣтали за забавна скъпа играчка, и малко били хората, които схващали грамадното значение на желѣзницитѣ.

Даже забележителната енергия на Герстнера не могла да сломи упорството на рускитѣ министри. Найсетне, той зарѣзалъ започнатото дѣло и напусналъ Русия. Отишелъ да строи желѣзници въ Америка.

Едва следъ тридесетъ години желѣзенъ пжтъ, найсетне, свързалъ Петербургъ съ Москва, и той билъ построенъ при яростното съпротивление почти на всички министри. Но въ Русия индустрията била се силно развила и се намѣрили достатъчно влиятелни хора, за които постройката била износна; и тѣ съумѣли да убедятъ Николай I да разреши постройката, въпрѣки

Само тая света книга ме утешава.

Датето започна, но погледътъ му се замѣгли отъ сълзи.

— Мамо, ще убиятъ ли татка?

— Богъ е милостивъ. Може да го запази! Но тя, сякашъ, се сѣти за нѣщо. — Ти стой тукъ, пжкъ азъ ще ида до леля ти. Нали знаешъ, че е болна? Никжде нѣма да излизашъ! Чу ли?

— Иди! Исусъ е казалъ да си помагаме.

Притъмнѣ. Майката още я нѣмаше.

— Защо ли се забави? — мислѣше момиченцето, което стоеше на полуразрушеното прозорче.

Тъмно. Никжде не се вижда свѣтлина, а небето е тѣй облачно. Мрачно, страшно като че ли черна зловеща птица бѣ разперила огромнитѣ си криле.

Момиченцето треперѣше. Изведнажъ се чука камбани и сирени.

— Аероплани! Кжде сега?! — изпищѣ момиченцето.

Безъ да мисли, то се впусти на въ тъмната улица. Наоколо тъмнина, а то бѣгаше, бѣгаше.

— Мамо! Мамо! — викаше то. Слабото му гласче се изуби като чайка въ бурно море.

ре. Отиваше насамъ, нататъкъ, лутае се въ тъмнината, връщаше се, блѣскаше се, но никжде жива душа. Изведнажъ нѣщо го чукна по челото. Момиченцето се олюлъ. Една стена съ трѣсъкъ се сгромоляса и зарина подъ развалинитѣ си нещастното и невинно дете. Само малкото му краче се виждаше между развалинитѣ.

Майката се връщаше безпокойна. Лелята умираше, пожари освѣтяваха града, а сърдцето биеше до пукване.

Какво стана съ детето? О, Боже, мой!

На ржката ѝ течеше кръвъ. Тя не бѣше дочакала отбой. Стигна до къщи и се вкамени. Вратата зѣеше строшена, черна като гробъ. Вътре бѣше праздно.

— Чедо! Чедо! Кжде си? Но никой не се обади. Тя се спусна като обезумѣла.

— Детето! Детето ми!

Изведнажъ единъ стонъ се изтръгна отъ гърдитѣ ѝ.

— Чедо! — и падна до малкото краче, което се виждаше между купчина камъни. Тя изрови окървавеното малко тѣло и заплака безутешно за изгубената рожба.

А тамъ, нѣкжде далечъ, далечъ на югъ, като мистично видение, се чернѣеше безимененъ кръстъ на още единъ герой.

М. Херувимова, III кл.
Шуменъ

Пролѣтна тревога

Дойде гиздава пролѣтъ въ златна колесница украсена съ бистра елмазна роса, съ цвѣта накичена, теглена отъ два дългокраки щъркела. Наоколо ѝ хвърчаха рой пѣсгри пеперудки, ластовички, които чуруликаха нѣжно. Царица Пролѣтъ, млада хубавица, съ усмивка на аленитѣ устни, весело гледа пробуждащата се земя. Руситѣ ѝ коси леко се развѣватъ отъ тихия вѣтрецъ. Кждето мине, цвѣтналитѣ дървета свѣтливо и се покланятъ. Всѣка животинка бърза да подаде главица и види коя е тая чародейка.

Всичко живо се събуди отъ дългия зименъ летаргиченъ сънъ. Брѣмбари, бубулечки, малкитѣ мравчици, всички птици и мушици започватъ новъ животъ. Кипи пробудена земята.

Малката рѣкичка тревожно и припрѣно бърза да занесе мжтнитѣ си води далече, далече. . . . Воденичката на дѣда Пеша размахала бѣли криле, въ пурпурнитѣ облаци. Слънчо, веселъ и засмѣнъ, подава рошавата сиглавица надъ единъ бѣлъ облакъ и дяволито върти бисернитѣ си очички. Бърза да изплува надъ облацитѣ, да погрѣе и стопли животинкитѣ.

Брѣмъ, брѣмъ, хварчатъ златочелитѣ пчелици по розовитѣ цвѣтчета и събиратъ златожълтъ прашецъ, за сладкъ медецъ! Скокъ — подскокъ бѣга дългоухия страхливецъ — зайо. Ежко таралейко едвамъ пристѣпва — като нѣкой царъ. Скачатъ птичкитѣ по разлистелитѣ клони на дърветата, другатъ пролѣтно хорце. А безгрижното славейче и з в и в а крѣшна пѣсенъ на разлистелата се бука.

Щъркели и ластовици и други пойни птички бързо и припрѣно вятъ гнѣзда. Пролѣтна тревога! Вряка-врякъ, азъ съмъ тука щърко дългокракъ — се обаждаатъ жабитѣ отъ блатото.

И стадата сж вече въ полето. Кроткитѣ овчици хрупатъ зелената сочна тревица и до тѣхъ палавитѣ агънца се гонятъ изъ полето. Подпрѣлъ се на

Живко Т. Станчевъ.

НАШЕЩИ

Ненадѣйна топлина презъ януарий, снѣжната покривка се разкъсва. Снѣгътъ се топи. Само малки остатъци таятъ изъ падини, край плетища и по завѣти. Земята отгърсва отъ снагата си първиятъ снѣгъ. Вѣтрецъ нехайно разклаща голитѣ клони. Той носи хлада на Дунавъ по пжтищата, които минаватъ близу до него.

По тия пжтища сноватъ войски — дружини и полкове, едни насамъ, други натамъ, тѣтърсятъ ново бойно пове. Цѣла Добруджа прилича на пометена отъ силенъ вѣтъръ. Ни единъ неприятель не остана. Всички избѣгаха оттатъкъ Дунала. Тукъ сж дружинитѣ на врачанскитѣ шопи, на козлудуйци, говорящи западно наречие, на людетѣ отъ източната частъ на Дунаиската равнина, равнинци, които се приструватъ, че незнаятъ названието си хърцои: варненци, шуменци, преславци и др. Всички се биха заедно, сближиха се и се опознаха. Видѣха добритѣ и лошитѣ си страни. Когато всѣки мисли себе си правъ, стрива му се, че близкиятъ му е съвсемъ opakъ. Така започнаха очудвания, после и закачки.

Презъ тоя день дружина 35 врачански полкъ мудно влачи крака съ тежки торби на гърбове. Макаръ че слънцето слабо пече, потѣта шурти по лицата на момчетата. На среща имъ, по пжтъ, се задава войникъ, който тегли за верижката два едри впрѣгнати волове. Той вижда шопитѣ, усмихва се лукаво и като ги приближава спира и вика натѣртено: — Сто-о-о-й, жѣно врачанска!

Шопитѣ обръщатъ глави, не знаятъ, какво да мислятъ и какъ да се отнесатъ къмъ него. Но по-наблюдателнитѣ и досѣтливитѣ се взиратъ добре, познаватъ, че не е тѣхенъ човѣкъ, разбиратъ подигравката и сподавено рѣмжатъ. Следъ тѣхъ и другаритѣ имъ, до преднитѣ редици чакъ, почватъ да ругаятъ високо и едногласно. А хърцоятъ, твърде доволенъ отъ последицата на думитѣ си, облѣга гърбъ на жеглитѣ, между двата

тоятата си, овчарътъ свири съ кавала и лѣе медни звуци.

На групи млади копачки отиватъ къмъ нивитѣ. Наведенъ надъ ралото дѣдо Димо подкарва сивитѣ воловци и прокарва дълги и прави бразди. Надъ нивата се носи сребриста пара.

Глъчъ, врява въ селото! Ковачътъ дига тежкия чукъ и съ всичка сила го отпуща върху нажеженото жѣлѣзо, отъ което излизатъ огнено-червени искри. Бърза да приготви сърпове и коси, да стегне колата всичко нужно за работа.

Пролѣтна тревога! Идатъ, бързатъ — птичкитѣ отъ югъ, новъ животъ започва вече тукъ.

Анка М. Кулакѣзова уч. III кл.
Шуменъ.

вола, стои и се смѣе безгласъ като месечина.

Току-що преднитѣ редици отминали, следвани отъ рѣтитѣ, които не сж чули, разбрали, какво се е случило и защо тоя се е спрѣло на пжтъ и стои разкряченъ равнинецътъ потегля повода, обръща се къмъ шопитѣ и крещи на воловетѣ си: — Ди-ий, жѣно врачанска! Гледай ги, женитѣ, врачански, не мърдатъ!

Отминаващитѣ въ противна посока шопи ругаятъ, награждаватъ го нови ругатни, но хърцоятъ и настигащитѣ го неговите земляци вече избухватъ въ искренъ, добродушенъ смѣхъ отъ сполучливия присмѣхъ и отъ безсилието на подигранитѣ да напукнатъ строя, за да се разправятъ.

* Пострадалитѣ отъ неочакванитѣ бонбандировки на гр. Кюстендилъ сж изпратени на лечение въ София. Двадесетъ души софийски граждани съдали доброволно тѣхна кръвъ за спасяването и лѣкуването на пострадалитѣ.

* Нашиятъ именитъ писателъ Стилианъ Чилингировъ е издалъ книга за живота на Панайотъ Волова, която книга желателно е, да се прочетъ отъ всички шуменци.

* По починъ на Министъра на народ. просвѣщение се опредѣли и тази година „Седмична българската книга“ отъ 27 IV до 4 май. По този случай стана тържествено откриване на седмицата отъ г. Министра Б. Филовъ въ аулата на ректората — София въ присѣдствието на голѣми общественици, писатели и културни дейци.

Съобщения

1. Отъ настоящия двоенъ брой на вестника ни изпращаме по 10 — 15 броя въ всички градове на Македония и Тракия съ специални поздравителни писма до ученицитѣ отъ тѣзи области, помѣстени въ настоящия брой.

2. Съ настоящия двоенъ брой в. „Слънчо“ завършва своята четвърта годишнина. По този случай изказваме нашата благодарностъ къмъ всички сътрудници и четци.

3. Окончателното отчитане на вестника трѣба да стане най-късно до 20 т. м. и то само въ пари или въ гербови марки, но въ никакъвъ случай пощенски марки.

С. Симеоновъ